

želijo Združene države tudi nadalje ostati izven evropskega spopada ter se sploh nočejo udeležiti katere koli vojne. Glavno skrb ameriške zunanje politike mora še nadalje posvetiti varnosti in obrambi Zedinjenih držav ter ohranitvi miru. Zedinjene države morajo biti tako močne, da jih ne bo upala napasti nobena država ali skupina držav. Amerika ne bo nudila pomoči onim državam v tej vojni, katerih koristi niso v skladu s koristmi Amerike in njene varnosti. Nasprotno pa bo nudila pomoči onim državam, s katerimi jo večje skupne koristi. Zedinjene države bodo zastavile vse moči, da zmaga pravica.

Ponovno izvolitev Roosevelta za predsedniškega kandidata demokratske stranke so pozdravili Angleži nadvse toplo, ker računajo, da bo ameriška industrija še bolj podpirala Anglijo z vojnim materialom, kakor je to storila doslej.

Roosevelt je sprejel izvolitev in je govoril po radiu zboru demokratske stranke

Roosevelt sam ni bil navzoč na zboru demokratske stranke, ko je šlo za njegovo kandidaturu. Kakor hitro so mu sporočili, da ga je stranka soglasno kandidirala, je izvolitev sprejel pod pogojem, da imenuje stranka poljedelskega ministra Henrika Wallacea za podpredsedniškega kandidata, kar se je tudi zgodilo.

Dne 19. julija zjutraj je spregovoril predsednik Roosevelt po radiu zboru demokratske stranke v Čikagi. V svojem govoru se je zahvalil, da je imenovala stranka Wallacea za podpredsedniškega kandidata, nato pa je posebno poudaril tale dejstva:

»Stojimo pred največjim svetovnim dogajanjem v človeški zgodovini. Gre za to, ali naj še dalje traja civilizacija, kakor jo poznamo in cenimo mi, ali pa naj vse to propade; ali naj še obstoja vera, ali pa naj se vmešči brezbožnost; ali naj še velja dana beseda, ali pa naj narekuje pest; ali naj velja dostojnost, ali pa nasilje; ali naj še cenimo pogum, povedati odkrito besedo, ali pa naj nastopi nezdrava otopelost soparnega ozračja.

Nihče ne more več dvomiti in si zakrivati oči pred dejstvom, da ta vojna ni vojna v navadnem smislu, ampak revolucija, ki je bila vsiljena s premočjo orožja in ki ograja vse človeštvo. Je to revolucija, ki ne gre za tem, da bi ljudi osvobodila, ampak za tem, da jih zaslužni.

V Evropi je bilo mnogo narodov z diktatoro ali zasedbo primoranih, da sprejmejo oblike vladavin, ki jih nekateri imenujejo nove. Toda te oblike niso nove. One so samo vrnitev v zgodovino starega veka. Pravijo, da ta na novo uvedeni red jamči varnost in dejavnost. Enako varnost in dejavnost so uživali tudi zidarji, ki so zidali piramide faraonov. Toda mi v Ameriki in oni v še svobodnih demokracijah se odpovedujemo i taki varnosti i taki dejavnosti. Mi vztrajamo pri varnostih in dejavnostih, ki izvirajo iz pravic svobodnega človeka.

Tako dolgo, dokler bom jaz predsednik, bo vkljub vsem naporom pete kolone ostala naša zunanja politika naša lastna. Ameriški narod bo vztrajal pri demokraciji z božjo pomočjo, tako da bo mogel s pogumom in zupanjem gledati v bodočnost.»

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Selniški g. župnik na zadnji poti. »Slov. gospodar« je poročal o smrti g. Ferdinanda Ciuha, dolgoletnega župnika v Selnici ob Dravi, kjer je bil tudi pokopan v spremstvu 28 duhovnih tovarišev in domače ljudske množice. Pogrebne slovesnosti je vodil g. dekan in mestni župnik Mihael Umek, ki je govoril blagopokojnemu v slovo v cerkvi. Pomembno je opozoril poslušalce na največje zasluge rajnega, ki je prenovil župnišče, oskrbel je nove cerkvene klopi, prenovil podružno cerkev sv. Janeza in veliko pripomogel, da je dobila Selnica tolikanj potrebni Društveni dom. Ljudje so sprejeli z veliko hvaležnostjo govornikove besede v zavesti, da jih je zapustil z rajnim delaven ter skrben dušni pastir, kateri je pred svojo smrtjo mislil v sedanjih težavnih časih na svojega naslednika. V oporoki je zapustil svoj inventar nasledniku, vsa živila pa, ki bi jih imel še dobiti s posestva, je podaril revežem. G. župnik Ciuha bo živel v obsežni selniški župniji v trajno hvaležnem spom-

nu po številnih dobrih delih, katere je skazoval z besedo in podporo vsem, ki so se zatekli k njemu kot prežalušenemu svetovalcu.

Smrt v cvetu mladosti. V Črnečah je dne 16. julija umrla v cvetu mladosti 23 letna Katica Čevnik. Nesrečna jetika ji je ugasnila mlado življenje. Da je bilo pridno in pošteno dekle, je pričal kljub slabemu vremenu njen pogreb, ki je bil tako mnogoštevilen. Ko se je g. župni upravitelj ob grobu v imenu vseh poslavljal od nje, ni ostalo nobeno oko suho. Draga Katica, bodi Ti lahka zemljica, prosí pri Bogu za nas!

Na apaskem pokopališču so bili zadnje tedne sprejeti en Slovenec in dve Slovenki: Simon Potočnik iz Apač, ki se je vedno trdno zavedal svoje narodnosti in dosegel lepo starost 80 let; Genovefa Vakaj iz Nasove, dobra in odločna krščanska žena, ki je tudi svoje otroke vzgojila v istem duhu ter je umrla v še višji starosti: 83 let; Ana Hasler, rodóm iz

Prekmurja, doma v Lešanah, dobra in zavedna, verna žena, ki je dočakala 67 let. V cerkvi in ob grobu so ji lepo zapele slovenske pevke dve ganljivi žalostinki. — Na Pogledu pa je umrl na posledici kapi 81 letni Anton Probst. Bil je nemškega rodu, a nikak nasprotnik Slovencev. V odločilnih letih se je potegoval za to, da pripade apaško polje Jugoslaviji. Bil je tudi odlikovan od jugoslovanskih oblasti. Pogreba so se udeležili zastopniki raznih oblastí. — Rajni naj počivajo v miru, žalujočim naše sožalje!

Posestnik umrl v najlepši moški dobi. Zopet so pri Sv. Marku nižu Ptuj zapeli zvonovi in oznanili vest, da je umrl v Zabovcih posestnik Joža Šimenko. Bilo mu je komaj 40 let in že ga je strašna jetika odtrgala od drage žene in dveh nedoraslih hčerk. Z njim je legel v grob zadnji moški potomec ugledne Šimenkove rodbine, ki jo hoče vso uničiti ta zavratna morilka. Pokojni je dovršil dva razreda srednje šole, a so ga razmere prisilile, da je v vojnem času moral ostati doma. Ohranil pa je veselje do knjig in je bil ves čas vnet naročnik »Slov. gospodarja«. Bog mu daj svoj mir!

Mati pevske družine umrla. V soboto smo ob veliki udeležbi sorodstva in številnega znanstva pokopali pri Sv. Juriju ob juž. žel. mater Marijo Jazbec, staro 76 let. Rajna se je pred 50 leti priselila od Sv. Štefana, kjer je bila dolga leta cerkvena pevka. Ni čudno torej, da so vsi otroci počebovali od matere veselje do petja. Vsi štirje sinovi in tri hčere so bili cerkveni pevci, igralci na prosvetnem odru in nekateri tudi člani tamburaškega zbora. Najmlajša hči Julčka že 27 let pomaga s svojim sopranom na našem koru. Upravičeno je torej blaga pokojnica dobila pridevek »mati pevske družine«. Naj sedaj v nebesih poje Večnemu slavo! — V nedeljo smo pokopali tudi dva velika trpina: Martina Selič iz Stopč in Jožefa Dobovišek iz Kranjč. — Žalujočim naše sožalje!

Smrtna kosa. Umrl je v Anovcu na Zdoalah pri Vidmu Jožef Molan, preužitkar, v starosti 88 let. Rajni je bil prijatelj dobrih časopisov in »Slov. gospodar« ima prvo mesto tudi pri njegovih naslednikih. Bil je krepka, posavska korenina, šaljive narave in dobrega spomina do zadnjega trenutka. Čital je mnogo ter zasledoval svetovne dogodke ter znal tudi marsikomu kaj dobrega svetovati. Poleg številnih svojcev je imel na zadnji poti mnogo prijateljev od bližni in daleč, kar je dokaz, da je bil splošno priljubljen. Pri odprtem grobu se je v izbranih besedah poslovil od rajnega g. duhovni svetnik A. Šoba, upokojeni župnik zdoiski, nakar so pevci zapeli »Vigred se povrne«. Blag mu spomin!

ZAHVALA

Podpisana Ban Anton in Frančiška, Brezje št. 4, p. Rajhenburg, se prav lepo zahvaljujeva jugoslovanski zavarovalni banki »SLAVIJA« za kulantno izplačilo zavarovalnine pogorelega gospodarskega poslopja. — Banko »SLAVIJO« vsem toplo priporočava!

Ban Anton in Frančiška.

na ni noben denar! Toda vkljub pristanku anatomskega zavoda, da lahko razdre pogodbo, če vrne denar, Niven tega ni hotel storiti. Res je, rad bi bil spet pil in kadil in mu je lepše ob misli, da bi nekoč ležal v pravilnem grobu, kakor pa, da bi ga zdravniki rezali in se na njem učili, toda vprav tistih 50 dolarjev, ki jih je svoj čas dobil, mu je prineslo srečo. Ta denar mu je pripomogel, da je postal bogat človek in navzlic temu je le toliko praznoveren, da bi bil spet nesrečen, če bi pogodbo razveljavil. Za njegovo 40 letnico so mu pa prijatelji pripravili presečenje. Skupno so mu podarili njegovo lastno telo, ko so brez njegove vednosti razveljavili pogodbo z anatomskim zavodom. Niven je bil zelo

»Gospod Končnik, vaše prijateljstvo visoko cenim, rad vam ustrezem v vsaki reči, ali tu si nočem prstov opeči.«

»Če bi torej do tega prišlo, bi vi zagovora niti prevzeti ne hoteli?«

»V tej reči ne. Jaz prevzamem le take pravde, kjer je kaj upanja, da uspem. Kjer pa gotovo vem, da bom pogorel, tam rajši že poprej odrečem. To moram zaradi svoje veljave.«

»Kaj naj potem storim?«

»Drugega vam ne vem svetovati, rečem le spet to, kar sem že rekel: pobotajte se z njo! Se bo že dala pogovoriti.«

»Kaj? Zato, da se rešim takega nesramnega in lažnivega obrekovanja, naj štejem cel kup denarja? Kje pa je pravica?«

»Drugega sveta vam ne vem.«

»Ne, tega ne bom, nikoli ne. Saj bi me moralo biti sram do zadnje kosti. Ta baba pa bi me potem šele prav dobila v svoje kremplje.«

»Če se pobotati nočete, vam drugega nič ne ostane, kakor počakajte pa glejte, kaj bo. Morda si gospodična premisli. Sicer si pa za to reč zaradi mene lahko drugega advokata najamete.«

Nekaj časa sta molčala. Potem se je oglasil Končnik:

»Zdaj mi je na tem, da prej ko slej prodam in se preselim v Podklanec.«

»Čim potrdite ceno, lahko naredim pogodbo.«

»Dobro, pa naj bo: dam za Ledinekovo trideset tisoč goldinarjev. Ledinek pa mora prevzeti vsa plačila in mi mora v štirih tednih izročiti grunt.«

»To bomo napravili. — Kaj pa z vašim? Z Golcem sva še sinoči govorila, šest in trideset tisoč da, ne krajcarja več, je dejal.«

»Poizkusite, če je mogoče, naženite ga na osem in trideset ali na štirideset tisoč! Od vsakega tisočaka, kar bo čez šest in trideset, je stotak vaš. Če pa ne gre, pa sklenite za šest in trideset! Denar pa mi mora takoj šteti, vknjižbe nočem.«

»Bom gledal.«

Četrť ure pozneje je advokat odšel in zavil v trgovino, kjer se je z mladim Senčarjem dalj časa menil.

Že naslednje dni se je Končnik jel pripravljati za selitev v Podklanec. Pa ni šlo tako gladko, kakor je mislil. S pogodbama so bile še sitnosti in vsa reč se je zavlekla za dobra dva meseca, tako da je minula že velika noč, preden je bilo vse sklenjeno.

Medtem se je zgodilo, česar se je Jurij ves ta čas bal: Lizka Škerjanec je rodila v mestu deklico in je naznabila njega za očeta. Ko jo je tožil, je v pravdi pogorel, čeprav ga je zagovarjal neki prav spreten advokat. Nekí hlapec in neka dekla namreč, ki ju je Končnik novembra nagnal, sta se mu maščevala in sta krivo pričala zoper njega. Tako je sodišče torej spoznalo Jurija za očeta in

Dva pogreba v Šmartnem pri Slovenjem Gradcu. Pokopali smo 14 letnega Plesnikovega Frčića. Utihnil je njegov zvonki glas in njegovi žalostni sošolci so se zgrnili ob svežem grobu v slovo. — Ob obitni udeležbi smo dali v gomilo tudi Marijo Krenker, dolgoletno naročnico »Slov. gospodarja«, staro že blizu 90 let. Gasilsko društvo je izkazalo rajnici zadnjo čast in se s tem vsaj malo oddolžilo svoji dobrotnici. — Svetli rajnika večna luč, užaloščenim svojcem pa naše sožalje!

Starega naročnika »Slov. gospodarja« je pokosila smrt. V četrtek, 4. julija, je v Ložišah

pri Sv. Miklavžu nad Laškimi umrl v starosti 74 let Martin Podrebaršek. Rajnik je bil zelo dober gospodar in je dolgo vrsto delal kot zidar na železnici v Laškem. V hudi zimi in velikem snegu je v slabem potu hodil uro daleč v službo in zvečer domov. Le nekaj let je užival pokojnino. Bil je nad 30 let naročnik »Slov. gospodarja«. Žalujemo naše sožalje!

Jetika ga je pobrala. V Sv. Sebeščanu v Prekmurju je umrl po dolgi bolezni Celec Jožef, ki si je nakopal jetiko na sezonskem delu v Franciji. Bil je star šele 32 let. Bog mu daj večni mir in pokoj!

Otoški značaj Anglije

Nemčija in Italija napovedujeta Angliji hude čase, ki se bodo začeli zanjo, ko jo bo napadla Nemčija iz zraka in po morju in bo istočasno skušala Italija polastiti se Sueškega prekopa in omajati obširne angleške kolonije v Afriki. Pri vseh teh groznjah je ohranila Anglija svoj samozavestni ter junaški značaj v izjavah angleških vodilnih mož, kateri so prepričani, da bo Anglija kljubovala vsakemu še tako dobro organiziranemu napadu ravno radi njenega izrecno otoškega značaja.

Anglija je sosed celine, vendar ne njen del

Znan je angleški izrek, ki pravi: »Mi Angleži moramo imeti na misli, da smo sicer sosedje celine, vendar pa ne njen del.« Te besede označujejo posebno lego Anglije. Anglija je po celini tako bližnja sosedu, da s francoske obale pri pristanišču Calais razločiš bele skale na nasprotni angleški strani pri Doveru, in je to za osvajačce velika izkušnja. Anglija je bila mnogo tisoč let celo spojena z Evropo in njena glavna reka Temza se je izlivala dolgo časa v nemško reko Ren. Živali, ki so se naselile po ledeni dobi v Angliji, in prvi lovci, ki so jih zasledovali, so bili prišli iz Evrope po kopnem. A naj bo morski rokav, ki danes loči angleški otok od Belgije in Francije, še tako plitek in ozek, vendar je zadostoval, da je deželi, ki jo varuje, pripravil posebno usodo.

Življenje na otoku je dobrot

Anglija je otok, a ta ni osamljen. Evropa je preblizu, da bi bil otoški značaj mišljenja v Angležih docela brez primesi. Lahko bi rekli, da je otoški značaj bolj človeško dejstvo kakor pa naravni pojav. V začetku svoje zgodovine je bila Anglija pogosto žrtev vpadov in se je branila zelo slabo. Živela je tiste čase od poljedelstva in živinoreje. Njeni prebivalci so bili bolj pastirji in kmetje, kakor pa trgovci ali mornarji. Šele mnogo pozneje, ko so si

bili zgradili mogočna brodovja in so se čutili varne za pasom dobro zavarovanih morij, so spoznali Angleži, da je življenje na otoku resnična dobrota, ker jim je prihranjalo strah pred vpadom ter jih oprostilo za nekaj stoletij vojaških potreb, ki so določale politiko drugih narodov, in jim tako dalo možnosti, da so brez nevarnosti preizkušali nove oblike vladanja.

Najdostopnejši del Anglije je ravnina

Ugodno naključje je storilo, da je bila najdostopnejši del Anglije prav tista južno-vzhodna ravnina, ki leži Evropi nasproti. Če bi bila tla otoka nagnjena v drugo stran in bi bili morski razbojniki na svojih voznjah opazili samo nedostopna gorovja, bi se jih bilo našlo med njimi najbrž le malo, ki bi bili tvegali ta vpad, in verjetno je, da bi bila potem zgodovina dežele čisto drugačna. Toda plima je zanašala ladje prav v ozadje zavarovanih izlivov: apnenčasti, s travo poraščeni hrsti so omogočali raziskovanje otoka mimo goščav in močvar; razen tega pa je bilo podnebje blažje kakor v drugih deželah iste zemljepisne širine, zakaj Anglija leži v zalivu zimske toplote, ki ga ustvarjajo vlažne in mlačne oceanske megle. Tako so morale vse značilne lastnosti te obale izpodbuhati osvajačalca.

Iz dveh kultur ustvarjen svojevrsten značaj

Ta zlahka dostopna Anglija leži ravno nasproti meje, ki loči romanske jezike od germanskih. Angliji je bilo namenjeno, da je sprejemala poslance romanske in germanske ali nemške kulture. V nadaljnjem zgodovinskem razvoju je nastala zanjo nova posebna lastnost: spajati prvine teh dveh kultur in iz njih ustvarjati svojevrsten značaj. Po tem se Anglija globoko razlikuje od Francije in Italije, pri katerih je kljub nekim germanskim prispevkom vedno zmagala latinska ali romanska osnova.

Angleški otoki najsprednje pomorsko oporišče Evrope

Trditev, da se je lega Anglije na zemeljski obli med petnajstim in sedemnajstim stoletjem izpremenila, je resnična, čeprav se na prvi pogled upira razumu. Narodom starega in srednjega veka so te dežele, ki jih pogosto zagrinja megla, pomenile skrajni rob sveta. kraljestvo v sami sosesčini pekla. Onkraj teh Bile so jim pravljico, skoraj nezemeljsko skal, ki butajo vanje silni valovi morja, se je pričevalo na zahodu neskončno morje, na severu pa večni led. Le najbolj drzni so si upali semkaj, ker so tu nahajali zlato, biserne in pozneje volno. Nihče pa ni tedaj sanjal o čudoviti prihodnosti angleškega otoka. Šele pregrada islama, odkritje Amerike in posebno še razne prisilne izselitve — to troje je storilo, da je trgovina preločila svoje ceste in da so postali angleški otoki najsprednje pomorsko oporišče Evrope.

Angleško svetovno carstvo

V 18. in 19. stoletju je končno otoški značaj dežele (koji je najprej dovolil, da si je pod varstvom svojega brodovja privoščila več notranje svobode, nego so je mogli imeti narodi na celini) omogočil Angliji, da si je po zaslugi prav tega brodovja osvojila svetovno carstvo. Gospodstvo nad morji, ta rešitev vprašanja narodne obrambe, ki jo je Angliji nalagala njena zemljepisna lega, je tisto, kar vsaj deloma pojasnjuje izredno osvojevalno zgodovino angleškega naroda. Izum letala je zanj najvažnejši in najnevarnejši zgodovinski dogodek naše dobe.

Oblast pozivamo, naj hitro oskrbi koruzo za revnejše sloje! V naši banovini živijo od koruze predvsem delavski sloji v Dravski dolini in viničarji po Slovenskih goricah

Ti krasna si, krasnejše ni,
kar jih obseva zarja dneva,
krepostna si, vsa vredna ti,
da krona venča te kraljeva.

Simon Gregorčič, »Domovine«

ga obsodilo na plačila. Jurij je divjal in klel, pa ni pomagalo nič. Škerjančka ga je zaničljivo gledala; zdelo se je, da jo bolj ko prigoljufani denar veseli to, da si je ohladila svojo jezo in maščevalnost.

Jurija je ta sramota strašno zadela. Čisto ob pamet je bil, ko je videl porogljive, škodoželjne poglede šentanelcev in čul za marnje, ki jim ni hotelo biti ne konca ne kraja. Po cele dneve je čepel v sobi sam in je strmel predse. Vse svoje premoženje bi bil dal, ko bi bil mogel to sramoto izbrisati. Najhuje ga je bolela misel na Tilko, na ženo... Do smrti ji ne bo mogel pogledati v oči, če se bo še vrnla. Toda saj je ne bo več nazaj, sovražila ga bo, zaničevala ga bo, zaničevala vse življenje. Ta misel, da ga bo ona zaničevala, mu je bila najstrašnejša... Njegov ponos je bil strt, prvič se mu je oglašil bridček kes, da je mogel biti tako samsvoj in nagnati svojo ljubo ženo...

Oddahnil si je, ko je slednjič mogel iz šentanela deset ur daleč v Podklanec, kjer si je na Ledinekovem ustvaril novo domačijo. Katra se je bridko jokala, ko je zapuščala staro domačijo, otroka sta bila vesela, ko so se s konji peljali po svetu, Končnik pa je gledal mrko predse, od nikogar se ni poslovil, trmasto je obrnil hrbet očetni hiši.

Na Ledinah je bilo treba še sejati. Dela je bilo čez glavo. Jurij je bil vesel tega, je vsaj nekoliko pozabil na bridkosti in na žalost. Da bi prišel pri ljudeh do veljave,

je že kar v začetku koval velike načrte. Hočel si je postaviti parno žago, da bi za svoj les, ki ga je imel dosti, več skupil; tudi opeko je mislil žgati in apno. Ni mu dalo miru. Že na jesen, ko so poželi in pospravili otavo, se je vrgel in zaletel v svoje načrte.

VII.

Tri leta so minula, tri vroča poletja, tri hude zime, dosti temnih oblakov je šlo mimo, dosti sončnih dni, obilo žalosti in obilo veselja. Zopet je bila velika noč. Nebo je bilo jasno. Travniki so zeleneli. Srca so se navdajala z novimi upi.

Bilo je na veliko sredo. Iz cerkve je stopila lepo oblečena, plavalasa gospa, obstala na pragu in se ozrla po bližnjih hribih, za katerimi je bil šentanel, komaj nekaj ur hoda od tod. Potem se je počasi napotila po mestecu, zavila v glavno ulico ter pazljivo prebirala napise na trgovinah. Iznemada ji je obvisel pogled na tabli, kjer je stalo:

TEREZIJA DOBROVNIK
trgovina z mešanim blagom

Gospa je stopila v trgovinico. Tu je našla dekle kakih petnajstih let, ki jo je plaho vprašalo, kaj gospa želi.

»Z lastnico bi rada govorila,« je dejala tujka.

(Dalje sledi)

vesel, ker je dobil kot darilo »lastno truplo«.

Živi most. Narava si dovoljuje z rastlinami marsikatero šalo, ki je lahko posledica kakšne nezgode. Strela, vihar in poplava lahko povzročijo takšne šale. Tako imajo v bližini Buenos Airesa v Južni Ameriki dve drevesi, ki sta se dva metra nad zemljo sklonili drugo k drugemu in se ovili tako, da predstavljata pravi sveder. V nekem drugem primeru je vihar prevrnil neko drevo čez reko, tako da je ostalo s koreninami na enem bregu, na drugem bregu pa je zraslo z vrhom v zemljo, tako da je krošnja postala prava korenina. Po debli hodijo domačini čez reko kakor po mostu.

*